

Cem Karaca'nın ardından...

2006-02-16 15:53:04

Bu haftanın en önemli ekonomi gündemi kuşkusuz iptal edilen özelleştirme ihaleleri ama iki nedenle bu konuda yazmayacağım. Birincisi Türkiye'de olaylar fasit bir daire gibi dönüp dönüp önünüze geliyor. Bu yüzden de sürekli aynı konular hakkında yazmak zorunda kalıyorsunuz. Bu da beni sıkıyor. İkincisi, zaten birçok kişi bu konuda yazdılar ve yazacaklar. O yüzden bu haftaki yazımı rahmetli Cem Karaca'ya ayırdım. Tabii ki yazar iktisatçı olunca bu anma yazısı bir müzisyen hakkında ekonomi ağırlıklı bir yazı olacak.

Zaman ne çabuk geçiyor... Cem Karaca aramızdan ayrılalı iki yıl geçmiş. Tamirci Çırağı, Resimdeki Gözyaşları, Namus Belası gibi onlarca unutulmaz parçanın bestecisi, yorumcusu Karaca iki yıl önce 8 Şubatta hayata veda etmişti. Farklı çizgisi nedeniyle sevenleri kadar sevmeyenleri de vardı. Usta sanatçının Türkiye'de bu kadar çok tutulmasının en önemli sebeplerinden biri de siyasi görüşleri idi. 60'lı ve 70'li yıllarda Cem Karaca şarkıları Sol düşünceli gençlerin dillerinden düşmezdi. Türkiye'nin sıradan, düşük gelirli insanların dramını çok güzel tasvir ederdi Karaca şarkıları. Bence, Tamirci Çırağı klasik zengin kız-fakir erkek hikayesinin en iyi örneklerinden biridir. Çırak, arabasını tamire bırakan zengin kıza aşık olur. Kızın arabasını tamirden almaya geleceği gün ustasından izin alıp tulumlarını giymez. Çünkü kıza daha iyi gözükmek istemektedir. Ancak, kız onun farkına varmadığı gibi bir de onu aşağılar ve arabasına atlayıp gider. Geride boynu bükük kalan çırağı, ustası teselli eder: 'İşçisin sen işçi kal, haydi giy tulumları'.

O dönemde, şarkıyı dinleyen herkes kendinden bir şey bulmaktaydı şarkının sözlerinde. '1 Mayıs' gibi siyasi yönü ön planda olan parçalara imza atsa da Cem Karaca'nın parçalarında sadece aşk değil, ekonomik sorunlar da estetik bir biçimde ele alınmıştı. Örneğin, 'Parka' şarkısında şehirli fakir bir ailenin göz yaşartan yaşamı çarpıcı bir dille anlatılmaktadır. Gözü çapaktan kaybetmiş tornacı baba, palto alacak para olmadığı için alınan, o dönem solcularının simgesi, parka, parka aynı evde yaşayan gazi dedenin emekli maaşı ile alınmış, paltonun deliklerini diken, tüm ümidini çocuklarına bağlamış anne ve en çarpıcısı teröre kurban verilen evlat.

Sanatçı duyarlılığı ve duygusallığı ile başlangıçta ekonomik sorunlara Sosyalizm'in şifa olacağını düşünmüştü Karaca. O dönemde birçok kişi onunla aynı fikirdeydi. 1979 yılında yurtdışına gitmek zorunda kaldı ve ancak 1987 yılında Turgut Özal'ın girişimleri ile yurda dönebildi. Döndüğünde Sosyalizm konusundaki görüşleri çok değişmişti. Bu değişimi yaşayan sadece Karaca değildi. Dünya değişiyordu. Birçok eski hayranı bu değişimi kabul etmekte zorlandılar. Bir gazetede geçmişteki hayat bakışını değerlendirirken Karaca, zamanında 'işçisin sen işçi kal' dediğini ama bunun statik bir yaklaşım olduğunu, bugün olsa 'işçi kalma kendini geliştir ilerle, hatta patron ol' diyeceğini ifade etmiştir. Bir şarkısında da dile getirdiği gibi 'değişmeyen tek şey değişmenin kendisidir'.

Gerçekten o zamandan bugüne çok şey değişti. Geçmişte bazıları tarafından model olarak gösterilen Sosyalist ülkeler artık ortada yoklar. Muhtemelen Karaca'nın Tamirci Çırağı da yaratıcısını dinlemeyip bir sanayi sitesinde kendi tamirhanesini açmıştır. Hatta, şans yardım etmiş, zamanında aşık olduğu zengin kızın babasından bile zengindir. Belki o zaman yaşadığı hayal kırıklığı ile o da bir dönem kendini Sol düşünceye yakın hissetmişti ama bugün hür teşebbüsün gücüne inanmaktadır.

İnsanlar arasındaki gelir farkları hâlâ devam ediyor ve kuvvetle muhtemeldir ki, yetenek, şans gibi faktörler nedeniyle, bundan sonra da devam edecek. Ama artık fakirlik dediğimiz şey 'Parka' isimli şarkıda resmedildiğinden oldukça farklı. Artık düşük gelirli bir ailenin evinde bile, Tamirci Çırağı'ndaki zengin kızın evinde olandan daha çok eşya var. Hatta bazıları bir otomobile bile sahip. 'Parka' daki cefakar annenin aksine, bugün çok az kişi eskiyen gömleğini, parkasını yamamaya zaman harcıyor. Onun yerine ucuz Çin mallarından yenisini almayı tercih ediyor. Bu, zengin-fakir ayrımı ortadan kalktı anlamına gelmiyor, hatta insanlar bu farkı daha fazla hissediyorlar. Ancak bunun sebebi fakirlerin durumunun kötüleşmesi değil, iletişim imkanlarının artması nedeniyle beklentilerinin yükselmesi. O yüzden, eskisi kadar olmasa da, Cem Karaca şarkıları hâlâ birçok kişi tarafından beğeniliyor, dinleniyor. O hâlâ şarkılarıyla aramızda...